

Colegiul de Disciplină și Etică din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor

HOTĂRÂRE nr. 3-64/2023

mun.Chișinău

26 mai 2023

Colegiul de disciplină și etică din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor, având în componența sa:

Președintele colegiului - Vladislav Guțan

Membrii colegiului - Victor Comerzan

Elena Cazacov

Alexandru Lozan

Octavian Lazarev

Pavel Țurcan

Oleg Televca

Examinând în ședință publică cauza disciplinară intentată în privința procurorului în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, XXXXXX, Colegiul de disciplină și etică -

CONSTATĂ:

Conform prevederilor Regulamentului cu privire la organizarea, competența și modul de funcționare a Inspecției procurorilor, Inspectorul din cadrul Inspecției procurorilor, domnul Nicolae Tricolici, a verificat sesizarea XXXXXX, XXXXXX, parvenită de la Consiliul Superior al Procurorilor, prin care solicită tragerea la răspundere disciplinară a procurorului în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, XXXXXX, pentru îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu, aplicarea necorespunzătoare a legislației, dacă acest lucru nu este justificat de schimbarea practicii de aplicare a normelor stabilite în sistemul de drept și încălcarea gravă a legii.

Chestiuni de fapt

Potrivit sesizării, [...].

În acest sens, la xx.xx.2020, Procuratura raionului XXXXXX a remis Inspectoratului de poliție XXXXXX, pentru luarea unei decizii conform art.274 Cod de procedură penală, raportul procurorului în Procuratura raionului XXXXXX, XXXXX, din xx.xx.2020, privind pretinse acțiuni violente și comportament inadecvat ale XXXXXX, XXXXX, precum și pretinse acțiuni ilegale ale persoanelor instituției, care

nu au declarat organelor competente despre faptele date.

La data de xx.xx.2020, organul de urmărire penală al Inspectoratului de Poliție XXXXXX a pornit urmărirea penală în cauza nr. XXXXXX în baza unei bănuieli rezonabile de comiterea infracțiunii prevăzute de art.172 alin.(1) din Codul penal.

Potrivit ordonanței de pornire a urmăririi penale, [...].

La xx.xx.2020, având la bază propunerea organului de urmărire penală, procurorul în Procuratura raionului XXXXXX, XXXXXX, a dispus clasarea urmăririi penale, din lipsa faptului infracțiunii prevăzute de art.172 alin.(1) Cod penal.

La xx.xx.2021, în adresa Procuraturii raionului XXXXXX a parvenit demersul XXXXXX, XXXXX, în interesele XXXXXX, prin care a solicitat reluarea examinării circumstanțelor de XXXXXX comis asupra XXXXX, precum și examinarea legalității acțiunilor/inacțiunilor autorităților publice locale responsabile pentru asigurarea măsurilor de protecție a XXXXXX.

De asemenea, în demers s-a menționat că, XXXXXX XXXXX, fiind audiat la xx.xx.2020, în cadrul cauzei penale nr. XXXXXX, în condiții speciale, conform art. 110¹ din Codul de procedură penală, a indicat că: [...].

La xx.xx.2021, dna XXXXXX, exercitând funcția de procuror, adjunct-interimar al procurorului-șef al Procuraturii raionului XXXXXX, *contrar prevederilor art. 270 alin. (1), pct. 5) din Codul de procedură penală*, a remis demersul vizat la Inspectoratul de poliție XXXXXX, pentru examinare și adoptarea hotărârii prin prisma prevederilor art. 274 din Codul de procedură penală, care a fost înregistrat în Registrul de evidență a sesizărilor cu privire la infracțiuni, la xx.xx.2021 (*peste x de zile*), **fiind ignorate prevederile art. 274 alin. (3¹) din Codul de procedură penală** care stabilește că: „*în cazul în care din cuprinsul actului de sesizare sau de constatare rezultă bănuirea de săvârșire a unei infracțiuni, prevăzute la art. 166¹ din Codul penal, procurorul urmează să decidă asupra acesteia corespunzător alin. (1) din prezentul articol, într-un termen ce nu va depăși 15 zile*”.

La xx.xx.2022 (peste x zile), contrar prevederilor art. 274 alin.(3¹) din Codul de procedură penală, având la bază propunerea organului de urmărire penală, procurorul în Procuratura raionului XXXXXX, XXXXXX, a refuzat în începerea urmăririi penale, cu clasarea procesului penal, din motivul că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Procurorul XXXXXX a concluzionat, că prin probele acumulate în cadrul procesului penal în acțiunile angajaților autorităților competente și anume [...], lipsesc elementele oricărei infracțiuni prevăzute de Codul penal, fiind epuizate toate mijloacele legale de a acumula probe.

În urma lacunelor stabilite, prin ordonanța adjunctului Procurorului General interimar, XXXXXX, din xx.xx.2022, a fost dispusă anularea ordonanței procurorului XXXXXX din xx.xx.2022, cu începerea urmăririi penale în baza art.166¹ alin. (2), lit. a) din Codul penal.

Constatările Inspecției procurorilor

Potrivit raportului din xx.xx.2023, inspectorul Nicolae Tricolici a stabilit în acțiunile procurorului XXXXXX temeuri de tragere la răspundere disciplinară, materialele cauzei disciplinare fiind transmise Colegiului de disciplină și etică.

În cadrul verificării sesizării, Inspecția procurorilor analizând materialele procesului penal nr. XXXXXX, a constatat că, examinarea de către organul de urmărire penală a circumstanțelor menționate în demersul XXXXXX, s-au limitat doar la anexarea xerocopiilor din cauza penală nr. XXXXXX, *fără a întreprinde toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea completă, obiectivă și sub toate aspecte a circumstanțelor cauzei, conform prevederilor art. 19 alin.(3) și art. 254 alin. (1) din Codul de procedură penală.*

Potrivit materialelor procesului penal menționat-supra rezultă, că procurorul XXXXXX nu a luat în considerație că s-a omis investigarea pretensei aplicării a comportamentului degradant asupra XXXXXX, și a adoptat o decizie întemeiată pe presupuneri, care se referă mai degrabă la descrierea fenomenului torturii, tratamentului inuman și degradant prin prisma legislației naționale, internaționale și a practicii judiciare, decât la cazul cercetat, cu toate că, *conform prevederilor art. 270 alin. (1), pct. 5) din Codul de procedură penală, competența de a examina cazurile ce conțin alegații de tortură, tratament inuman sau degradant îi revine în exclusivitate Procuraturii.*

Astfel, procurorul, nu a examinat acțiunile persoanei reclamate prin prisma art. 166¹ din Codul penal și nu a atribuit acesteia o calitate procesual-penală, nu a audiat-o detaliat cu referință la circumstanțele cazului investigat, precum și nu a întreprins acțiuni în scopul posibilității audierii [...]. Nu a verificat declarațiile victimei XXXXXX la locul infracțiunii. Nu a stabilit și audiat persoanele din cadrul XXXXXX, care ar putea confirma/infirma circumstanțele cazului.

De asemenea, în pofida prevederilor art.60 alin.(1¹) și art. 143 alin.(1) pct.3¹) din Codul de procedură penală, procurorul nu a dispus efectuarea expertizei XXXXXX, cu formularea întrebărilor specifice investigării cazurilor de tortură, tratament inuman și degradant, care sunt imperative pentru efectuare în cadrul procesului penal, întru respectarea asigurării unei investigații eficiente și bazate pe probe, prin ce a limitat dreptul părții vătămate la accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil.

În același timp, contrar prevederilor pct.32, pct.34 și pct.36 din *Regulamentul cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant, aprobat prin Ordinul comun nr.77/572/408/639-0/197/1389 din 31 decembrie 2013 al Procurorului General, Ministrului Justiției, Ministrului Afacerilor Interne, Directorului General al Serviciului Vamal, Directorului Centrului National Anticorupție și Ministrului Sănătății*, procurorul XXXXXX nu a dispus „în scopul asigurării unei investigații prompte,

obiective, complete și sub toate aspectele a pretinselor fapte de tortură, tratament inuman sau degradant, în paralel cu procesul penal inițiat de Procuratură, autoritatea publică, în care activează persoana față de care se pretinde că a săvârșit fapta, are obligația de a iniția o anchetă de serviciu. Ancheta de serviciu se efectuează de către o comisie creată ad-hoc sau de către subdiviziunea competentă de a organiza și efectua controale de serviciu privitor la comiterea de către angajați a acțiunilor ilegale. Efectuarea anchetei de serviciu începe imediat după înregistrarea și transmiterea informației despre pretinsele fapte de tortură, tratament inuman sau degradant către procuratură ”.

În circumstanțele descrise, se atestă și derogarea prevederilor pct. 6 al Ordinului Procurorului General nr.81/6/4 din 08.11.2021, potrivit căruia „*despre cazurile sesizate de tortură, tratament inuman sau degradant procurorii șefi ai procuraturilor vor prezenta în Procuratura Generală informații potrivit prevederilor Ordinului Procurorului General nr.7/11 din 30.01.2018 cu privire la ordinea de prezentare a rapoartelor speciale despre anumite categorii de infracțiuni și incidente*”, cazul vizat nefiind raportat secției specializate din cadrul Procuraturii Generale, care monitorizează acest gen de infracțiune.

Conform art. 6 din Legea nr.338 din 15.12.1994 privind drepturile copilului, statul ocrotește inviolabilitatea persoanei copilului, protejându-l de orice formă de exploatare, discriminare, violență fizică și psihică, neadmițând comportarea plină de cruzime, grosolană, disprețuitoare, insultele și maltrătarile.

În procesul investigației, procurorul XXXXXX a omis să țină cont și de prevederile altor acte naționale și internaționale cum ar fi art.37 din Convenția ONU cu privire la drepturile copilului, adoptată la 20.11.1989 la New York, care în Republica Moldova a intrat în vigoare la 25.02.1993, conform căruia statele părți vor veghea ca nici un copil să nu fie supus la tortură, la pedepse sau la tratamente crude, inumane sau degradante; art.3 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, adoptată la Roma la 04 noiembrie 1950, la care Republica Moldova a aderat la 12.09.1997, potrivit căruia nimeni nu va fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante; art.24 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994, care prevede că nimeni nu va fi supus la torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane ori degradante.

Aferent omisiunilor relevate, este de menționat și jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului, care a constatat în hotărârile sale că atunci când o persoană face o afirmație credibilă că a suferit din partea autorităților statului, tratamente contrare art.3 al Convenției, este necesar să se facă o anchetă oficială efectivă, în cadrul căreia autoritatea competentă trebuie să întreprindă toate măsurile rezonabile și disponibile pentru a asigura dovezi privitoare la incident. Autoritățile trebuie întotdeauna să depună eforturi serioase pentru a afla ce s-a întâmplat și nu trebuie să se bazeze pe concluzii

pripite sau nefondate pentru a înceta investigația sau să le pună la baza deciziilor adoptate. În caz contrar, interdicția generală prin lege a torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane și degradante, în pofida importanței ei fundamentale, ar fi inefficientă în practică și ar fi posibil pentru agenții statului ca, în unele cazuri, să încalce drepturile persoanelor pe care le au sub control, fără a fi pedepsiți (*a se vedea Labita vs Italia nr. 26772/95 pct. 131, Corsacov v. Moldova, cererea nr. 18944/02, pct. 68,69, Lipencov c. Moldovei, cererea nr. 27763/05*).

Reieșind din aceste constatări ale instanței judecătorești europene, care în virtutea art. 7 alin.(8) din Codul de procedură penală sunt obligatorii pentru autoritățile naționale, raționamentele expuse de către procuror pentru a motiva refuzul de a promii urmărirea penală, cu clasarea procesului de referință, nu sunt plauzibile, iar victimei i-a fost îngădit accesul liber la justiție, ceea ce reprezintă un viciu fundamental.

Aspecte care, luate în cumul, au determinat anularea ordonanței procurorului XXXXXX din xx.xx.2022, prin care a refuzat în pornirea în urmărirea penală în cadrul procesului penal analizat, prin ordonanța adjunctului Procurorului General interimar, XXXXXX, din xx.xx.2022.

Totodată, prin ordonanța Procurorului General interimar, XXXXXX, din xx.xx.2022, a fost anulată ordonanța de clasare a urmăririi penale în cauza penală nr. XXXXXX emisă de către procurorul XXXXXX la xx.xx.2020, cu reluarea urmăririi penale pe caz.

În cadrul verificării sesizării procurorul XXXXXX a explicat, că la xx.xx.2021, în Procuratura raionului XXXXXX a parvenit XXXXXX, XXXXXX, în interesele XXXXXX, prin care a solicitat reluarea examinării circumstanțelor de XXXXXX asupra XXXXXX, precum și examinarea legalității acțiunilor/inacțiunilor autorităților publice locale responsabile pentru asigurarea măsurilor de protecție a XXXXXX, și de asemenea în demers s-a menționat că XXXXXX, fiind audiat la xx.xx.2020 în cadrul cauzei penale XXXXXX, în condiții speciale, conform prevederilor art. 110¹ din Codul de procedură penală a indicat că: [...].

Demersul a fost expedit de către ea la Inspectoratul de poliție XXXXXX, pentru examinare conform competenței în ordinea art.274 Cod de procedură penală, în legătură cu faptul că nici victima și nici personalul didactic nu dețineau calitățile speciale, prevăzute de lege, necesare pentru încadrarea acțiunilor acestora în temeiul art. 166¹ din Codul penal, căci potrivit practicii judiciare, în cazul infracțiunii prevăzute de art. 166¹ alin. (2) din Codul penal, obiectul juridic special are un caracter multiplu. Obiectul juridic principal îl formează relațiile sociale cu privire la demnitatea persoanei. Obiectul juridic secundar îl constituie relațiile sociale cu privire la integritatea fizică sau psihică a persoanei, apărute împotriva tratamentului inuman ori degradant.

În practica judiciară a fost explicat statutul cadrelor didactice, fiind menționat, că persoanele care execută atribuții pur profesionale (de exemplu, medicii, cadrele

didactice, casierii etc.) nu sunt persoane publice, întrucât îndeplinirea acestor atribuții nu sunt producătoare de efecte juridice (adică, nu poate da naștere, modifica sau stinge raporturi juridice). Executând obligațiunile de natură profesională, astfel de persoane nu au cum să apară în postura de persoană publică. Numai în cazul în care, aceste persoane în prezența anumitor circumstanțe, ajung să exercite funcții producătoare de efecte juridice (de exemplu, să acorde drepturi sau să elibereze de obligații), activitatea „sub-administrativă” a medicilor, cadrelor didactice, casierilor etc. se poate transforma într-o activitate administrativă.

În contextul celor relatate, procurorul XXXXXX consideră că, în acțiunile [...], nu sunt întrunite elementele infracțiunii prevăzute de art. 166¹ din Codul penal, căci ultimii nu sunt subiecți ai infracțiunii prevăzute de art. 166¹ alin. (2) lit. a) din Codul penal, deoarece nu poartă statut de persoană care acționează cu titlul oficial și conflictele apărute dintre XXXXXX și XXXXXX, nu dau naștere la careva drepturi sau obligațiuni purtătoare de efecte.

Faptul că cadrul didactic nu este subiect al infracțiunii de tortură este dovedit și de către practica judiciară a Curții Supreme de Justiție, inclusiv prin Decizia Plenului Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 03.02.2022 la examinarea recursului în interesul Legii, declarat de către Procurorul General al Republicii Moldova privind „pronunțarea unei decizii obligatorii prin care să se soluționeze problema de drept ridicată în sensul recunoașterii persoanelor care fac parte din personalul de conducere, personalul didactic, personalul științific și personalul științifico-didactic din cadrul tuturor tipurilor instituțiilor de învățământ ca subiecți speciali (persoanele care acționează cu titlu oficial) ai componentelor de infracțiune (atât tortură, cât și tratamente inumane sau degradante) prevăzute de art. 166¹ din Codul penal”. Potrivit acestei decizii, a fost respinsă ca inadmisibilă cererea de recurs în interesul legii menționată supra.

Reieșind din materialele sesizării, Inspekția procurorilor apreciază critic explicațiile procurorului XXXXXX, deoarece comiterea abaterilor disciplinare de către procurorul XXXXXX se confirmă prin materialele sesizării; [...].

Prin Decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție, din 03.02.2022, (*dosarul nr. XXXXXX*) s-a respins ca inadmisibilă cererea de recurs în interesul legii, declarată de către Procurorul General al Republicii Moldova, privind „pronunțarea unei decizii obligatorii, prin care să se soluționeze problema de drept ridicată, în sensul recunoașterii persoanelor care fac parte din personalul de conducere, personalul didactic, personalul științific și personalul științifico-didactic din cadrul tuturor tipurilor de instituții de învățământ ca subiecți speciali (persoanele care activează cu titlu oficial) ai componentei de infracțiune (atât tortură cât și tratamente inumane sau degradante) prevăzute de art. 166¹ din Codul penal”, deoarece nu a fost susținută prin prezentarea de către autorul cererii de recurs în interesul legii a deciziilor irevocabile în sensul

constatării existenței unei practici judiciare neuniforme cu referire la persoanele indicate în calitate de subiecți a infracțiunii menționate.

Totodată, Plenul Colegiului penal al Curții Supreme a constatat că și cererea de recurs în interesul legii, declarată de către Procurorul General al Republicii Moldova, nu corespunde exigențelor art. 465¹ alin.(4) din Codul de procedură penală și de aceea a fost respinsă ca inadmisibilă, necorespunzând cerințelor de conținut.

La această Decizie, judecătorii Vladimir Timofti și Elena Cobzac au înaintat Opinia separată, exprimându-și dezacordul cu majoritatea judecătorilor Colegiului penal al CSJ, considerând că recursul în interesul legii urma a fi admis, cu stabilirea că, subiecți speciali (persoanele care acționează cu titlu oficial) ai componentelor de infracțiune (atât tortură, cât și tratamente inumane sau degradante) prevăzute de art. 166¹ din Codul penal, pot fi persoanele care fac parte din personalul didactic, personalul științific și personalul științifico-didactic din cadrul tuturor tipurilor de instituții de învățământ.

După cum rezultă din prevederile alin. (1) art. 166¹ din Codul penal, categoriile de subiecți speciali care pot fi trași la răspundere pentru comiterea infracțiunilor de tortură, tratament inuman sau degradant, sunt:

1. *persoana publică*. Potrivit art. 123 alin. (2) din Codul penal, prin „persoană publică” se înțelege: funcționarul public, inclusiv funcționarul public cu statut special (angajatul serviciului diplomatic, al serviciului vamal, al organelor apărării, securității naționale și ordinii publice, altă persoană care deține grade speciale sau militare); angajatul autorităților publice autonome sau de reglementare, al întreprinderilor de stat sau municipale, al altor persoane juridice de drept public; angajatul din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică; persoana autorizată sau investită de stat să presteze în numele acestuia servicii publice sau să îndeplinească activități de interes public.

2. *persoana care, de facto, exercită atribuțiile unei autorități publice*, prin care se înțelege persoana din cadrul unei structuri organizatorice sau din cadrul unui organ, instituită în afara legii (autoproclamate), care își arogă regim de putere publică.

3. *orice altă persoană care acționează cu titlu oficial*, se înțelege persoana care nu poate fi categorisită ca persoană publică, dar nici nu exercită, de facto, atribuțiile unei autorități publice, însă din cauza modului de instituire a activității exercitate, dobândește caracter oficial.

4. *orice altă persoană care acționează cu consimțământul expres sau tacit al unei asemenea persoane*, prin care se înțelege acel particular care acționează în baza unei inițiative consimțite, indiferent cui aparține această inițiativă - persoanei care dispune de titlu oficial sau particularului.

5. *persoană cu funcții de răspundere și persoană cu funcție de demnitate publică*, noțiunea cărora se regăsește în alin. (1) și (3) din art. 123 din Codul penal.

Astfel, în opinia Inspecției procurorilor, în rezultatul verificării sesizării,

procurorul XXXXXX, prin acțiunile/inacțiunile sale a încălcat prevederile art. art. 1 alin. (2), 270 alin.(1) pct.5), 274 alin. (3¹) din Codul de procedură penală și principiului supremației legii, prevăzut în pct. 6.1.1, 6.1.2, 6.1.4și 6.1.5 din Codul de etică al procurorilor, potrivit cărora procurorul trebuie să respecte legislația națională și internațională la care Republica Moldova este parte, principiile judecării echitabile cum sunt prevăzute în art. 6 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului, actele normative ale Procuraturii, și ale organelor de autoadministrare a procurorilor; să acționeze în mod echitabil și onest; să respecte drepturile și interesele legitime ale părților și participanților la proces, persoanelor fizice și juridice; să conștientizeze faptul că acționează din numele societății și în interes public, și se va strădui să mențină echilibrul dintre interesul general al societății și interesele și drepturile fiecărui cetățean; să se asigure ca procedurile penale să opereze cât de rapid posibil, în concordanță cu interesele justiției, principiului imparțialității, prevăzut în pct. 6.4.1 din același Cod, potrivit căruia procurorul trebuie să respecte egalitatea tuturor persoanelor în fața legii, asigurându-le un tratament nediscriminatoriu, indiferent de naționalitate, origine etnică și statut social, sex, rasă, dizabilitate, avere, limbă, vârstă, religie, viziuni politice, orientare sexuală sau alte criterii, încălcări ce constituie abateri disciplinare prevăzute în art.38 lit. a), b) și e) din Legea cu privire la Procuratură nr.3 din 25.02.2016 (în vigoare de la 01.08.2016), îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu, neaplicarea sau aplicarea necorespunzătoare a legislației, dacă acest lucru nu este justificat de schimbarea practicii de aplicare a normelor stabilite în sistemul de drept și încălcarea gravă a legii, fapt pentru care urmează a fi sancționată disciplinar.

Sușinerile părților în ședința Colegiului de disciplină și etică

În ședința Colegiului din xx.xx.2023,' Inspectorul din cadrul Inspecției procurorilor, Nicolae Tricolici a susținut poziția adoptată în cadrul raportului său din xx.xx.2023, solicitând recunoașterea comiterii abaterilor disciplinare de către procurorul XXXXXX.

Procurorul XXXXXX s-a prezentat în ședință unde și-a expus părerea în sensul apărării sale, susținând explicațiile sale depuse în cadrul verificării, pledând nevinovată.

Chestiuni de drept

• Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură

Articolul 6 alin.(3), conform căruia procurorul este obligat:

a) să-și îndeplinească obligațiile de serviciu în conformitate cu Constituția, legislația Republicii Moldova și cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte;

b) să respecte prevederile actelor cu caracter normativ adoptate în cadrul Procuraturii;

c) să asigure respectarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului în exercitarea atribuțiilor sale;

d) să respecte regulile deontologice ale procurorilor și să se abțină de la fapte care ar discredita imaginea Procuraturii sau ar afecta prestigiul profesiei de procuror;

[...]

Art.37, conform căruia procedura disciplinară privind procurorii se bazează pe principiile:

a) legalității;

b) respectării independenței decizionale a procurorului;

c) echității;

[...]

• *Codul de procedură penală*

Articolul 19. Accesul liber la justiție

[...]

(3) Organul de urmărire penală are obligația de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei, de a evidenția atât circumstanțele care dovedesc vinovăția bănuitului, învinuitului, inculpatului, cât și cele care îl dezvinovățesc, precum și circumstanțele care îi atenuează sau agravează răspunderea.

Articolul 60. Drepturile și obligațiile părții vătămate

[...]

(1) Partea vătămată recunoscută în infracțiunile de tortură, tratamente inumane sau degradante este supusă expertizei judiciare asupra stării psihice sau fizice dacă nu a fost supusă expertizei judiciare în condițiile art. 58.

[...]

Articolul 143. Cazurile când efectuarea expertizei judiciare este obligatorie

[...]

(1) Expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea:

[...]

3¹) stării psihice și fizice a persoanei în privința căreia se reclamă că s-au comis acte de tortură, tratamente inumane sau degradante;

[...]

Articolul 254. Rolul activ al organului de urmărire penală

(1) Organul de urmărire penală este obligat să ia toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei pentru stabilirea adevărului.

[...]

Articolul 270. Competența procurorului la exercitarea urmăririi penale

(1) Procurorul exercită urmărirea penală în cazurile:

[...]

5) infracțiunilor de tortură, tratament inuman sau degradant, prevăzute la art. 166¹ din Codul penal.

• *Codul de etică al procurorilor* (aprobat prin Hotărârea Adunării Generale a Procurorilor nr.4 din 27 mai 2016)

Pct.6.1 Principiul supremației legii

Procurorul trebuie:

6.1.1 să respecte legislația națională și actele internaționale la care Republica Moldova este parte, principiile judecării echitabile cum sunt prevăzute în articolul 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului, actele normative ale Procuraturii, și ale organelor de autoadministrare a procurorilor;

6.1.2 să acționeze în mod echitabil și onest;

[...]

6.1.4 să respecte drepturile și interesele legitime ale părților și participanților la proces, persoanelor fizice și juridice;

6.1.5 să conștientizeze faptul că acționează din numele societății și în interes public, și se va strădui să mențină echilibrul dintre interesul general al societății și interesele și drepturile fiecărui cetățean.

Aprecierile Colegiului de Disciplină și Etică

Analizând probele administrate, audiind reprezentantul Inspecției procurorilor, Colegiul constată că în cazul examinat nu s-a făcut dovada îndeplinirii cumulative a elementelor constitutive ale abaterilor disciplinare prevăzute de art.38 lit.a), b) și e) din Legea cu privire la Procuratură nr.3 din 25.02.2016.

Legislația muncii, practica și doctrina în materia răspunderii disciplinare, au stabilit unanim că abaterea disciplinară reprezintă acea încălcare, cu vinovăție, a obligațiilor de serviciu sau a normelor de comportare la serviciu, constând într-o acțiune sau omisiune, săvârșită de către o persoană, subiect al raporturilor de muncă.

În ceea ce privește răspunderea disciplinară a procurorilor, aceasta este una specială și derivă din statutul profesional distinct al acestora, ce prezintă anumite particularități specifice.

Angajarea răspunderii disciplinare este supusă cerinței îndeplinirii cumulative a condițiilor generale referitoare la faptă, vinovăție și legătura de cauzalitate între fapta ilicită și rezultatul produs, iar în ceea ce privește vinovăția, aceasta trebuie constatată în mod cert, pe baza probatoriului administrat în cauză.

Doar erorile săvârșite în mod intenționat, cu abuzul deliberat sau, fără îndoială, cu neglijență repetată sau gravă, ar trebui să se soldeze cu acțiuni disciplinare și sancțiuni, fapt care, însă în cazul examinat nu își găsește confirmare obiectivă.

În lipsa unuia dintre elementele constitutive (latura obiectivă și/sau subiectivă) abaterea disciplinară nu există și, deci, nu poate fi angajată răspunderea disciplinară a procurorului.

Astfel, Colegiul constată că, în cazul prezentat, materialul probator administrat atât în faza verificării sesizării, cât și în procesul examinării nemijlocite de către Colegiu, denotă cu certitudine că nu sunt întrunite toate elementele unei abateri disciplinare menționate supra.

Or, procurorul de caz, XXXXXX și-a desfășurat activitatea în baza principiilor legalității, imparțialității, integrității și independenței procesuale, care îi oferă posibilitatea de a lua în mod independent și unipersonal decizii în activitatea desfășurată (art.3 alin.(4) din Legea cu privire la Procuratură), circumstanțe care nu pot servi temei pentru tragerea sa la răspundere disciplinară.

Independența procesuală a procurorului este asigurată prin garanții care exclud orice influență politică, financiară, administrativă sau de altă natură asupra procurorului, legată de exercitarea atribuțiilor sale.

Cu referire la constatările Inspecției procurorilor, care concluzionează asupra comiterii abaterilor disciplinare de către procurorul XXXXXX, potrivit cărora ultima ar fi admis un șir de încălcări în exercitarea funcției de adjunct-interimar al procurorului-șef al Procuraturii raionului XXXXXX, raportată la examinarea procesului penal nr. XXXXXX, Colegiul a constatat următoarele:

În ceea ce privește încălcarea prevederilor art.270 alin. (1) pct.5) Cod de procedură penală, privind competența procurorului la examinarea infracțiunilor de tortură, tratament inuman sau degradant, prevăzute de art.166¹ din Codul penal, potrivit căreia procurorul XXXXXX, contrar acestor prevederi a remis demersul vizat în speță la Inspectoratul de poliție XXXXXX, pentru examinare și adoptarea hotărârii prin prisma prevederilor art.274 din Codul de procedură penală, care a fost înregistrat în Registrul de evidență a sesizărilor cu privire la infracțiuni la xx.xx.2021, fiind ignorate prevederile art.274 alin. 3¹) din Codul de procedură penală care stabilește că: *„în cazul în care în cuprinsul actului de sesizare sau constatare rezultă bănuirea de săvârșirea a unei infracțiuni prevăzute de art. 166/1 din Codul penal, procurorul urmează să decidă asupra acesteia corespunzător alin.(1) din prezentul articol, într-un termen ce nu va depăși 15 zile”* stabilim că, în exercitarea atribuțiilor de procuror ierarhic superior, în acord cu art.53¹ Cod de procedură penală, dna XXXXXX, a acționat astfel, dat fiind faptul că, din start, din conținutul demersului rezulta prezența uneia din circumstanțele care exclud urmărire penală pe faptul comiterii infracțiunilor prevăzute de art.166¹ Cod penal, prevăzut de art.275 Cod de procedură penală și anume: fapta nu întrunește elementele infracțiunii sus-menționate și automat decade aplicarea celorlalte norme procedurale și departamentale, care vizează competența exclusivă a procurorului la investigarea acestor cauze, precum și alte obligațiuni în acest sens (termen restrâns

de examinare, dispunerea expertizelor necesare, raportarea subdiviziunilor Procuraturii Generale despre caz ș.a.).

Or, la luarea deciziei respective, dna XXXXXX a ținut cont de faptul că, nici victima și nici personalul didactic nu dețineau calitățile speciale, prevăzute de lege, necesare pentru încadrarea acțiunilor acestora în temeiul art. 166¹ Cod penal.

Or, în cazul infracțiunii prevăzute de art. 166¹ alin. (2) Cod penal, victima infracțiunii specificată la art. 166¹ alin. (2) Cod penal, poate fi nu doar persoana care se află sub arest sau care execută o pedeapsă privativă de libertate. Această calitate o poate avea și persoana reținută, percheziționată, adusă forțat, supusă unor măsuri de siguranță, supusă tratamentului psihiatric, supusă acțiunilor mijloacelor speciale etc., adică orice persoană supusă unor măsuri de constrângere având la bază exercițiul autorității publice.

Subiectul infracțiunii prevăzute de art. 166¹ alin. (2) Cod penal, este persoana fizică responsabilă care la momentul comiterii faptei a atins vârsta de 16 ani. Mai mult, subiectul infracțiunii în cauză trebuie să aibă una din următoarele calități speciale: 1) persoană publică; 2) persoană care, de facto exercită atribuțiile unei autorități publice; 3) oricare altă persoană care acționează cu titlu oficial; 4) oricare persoană care acționează cu consimțământul expres sau tacit al unei persoane care acționează cu titlu oficial.

Totodată, în practica judiciară a fost explicat statutul cadrelor didactice, fiind menționat, că persoanele care execută atribuții pur profesionale (de exemplu, medicii, cadrele didactice, casierii etc.) nu sunt persoane publice, întrucât îndeplinirea acestor atribuții nu sunt producătoare de efecte juridice (adică, nu poate da naștere, modifica sau stinge raporturi juridice). Executând obligațiunile de natură profesională, astfel de persoane nu au cum să apară în postura de persoană publică. Numai în cazul în care, aceste persoane în prezența anumitor circumstanțe, ajung să exercite funcții producătoare de efecte juridice (de exemplu, să acorde drepturi sau să elibereze de obligații), activitatea „sub-administrativă” a medicilor, cadrelor didactice, casierilor etc. se poate transforma într-o activitate administrativă.

Astfel, procurorul XXXXXX, a considerat întemeiat că în acțiunile [...], nu sunt întrunite elementele infracțiunii prevăzute de art.166¹ Cod penal, căci ultimii nu pot fi subiecți ai infracțiunii prevăzute de art. 166¹ alin. (2) lit. a) Cod penal, deoarece nu poartă statut de persoană care acționează cu titlul oficial și conflictele apărute dintre XXXXXX și XXXXXX, nu dau naștere la careva drepturi sau obligațiuni purtătoare de efecte.

Despre rezultatele examinării demersului a fost informată [...].

În același timp, deși Inspekția procurorilor face trimitere la Decizia Curții Supreme de Justiție nr.4-1 ril-2/2021 din 03.02.2022, în sensul confirmării prezenței în acțiunile procurorului de caz, a semnelor abaterii disciplinare, sub aspectul omisiunii

investigării faptelor cadrelor didactice în raport cu partea vătămată, este de remarcat în primul rând că, această decizie a fost adoptată ulterior emiterii deciziei de către dna XXXXX, de expediere a demersului pentru examinare către IP XXXXX (xx.xx.2021), iar în al doilea rând este de menționat că, prin această decizie, a fost respinsă ca inadmisibilă cererea de recurs în interesul legii, declarată de către Procurorul General al Republicii Moldova, privind pronunțarea unei decizii obligatorii prin care să se soluționeze problema de drept ridicată, în sensul recunoașterii persoanelor care fac parte din personalul de conducere, personalul didactic, personalul științific și personalul științifico-didactic din cadrul tuturor tipurilor de instituții de învățământ ca subiecți speciali ai componenței de infracțiune prevăzute de art.166¹ Cod penal, și doar în opinia separată, doi judecători se expun asupra recunoașterii cadrelor didactice drept subiecți speciali în sensul infracțiunilor prevăzute de art.166¹ Cod penal.

Tot aici, reiterăm că, prin decizia sus-menționată, Colegiul penal lărgit a subliniat că persoanele care execută atribuții pur profesionale (de exemplu medicii, cadrele didactice, casierii, etc.) nu sunt persoane publice întrucât îndeplinirea acestor atribuții nu este producătoare de efecte juridice (adică nu poate da naștere, modifica sau stinge raporturi juridice). Executând obligațiunile de natură profesională, astfel de persoane nu au cum să apară în postura de persoană publică sau să acționeze cu titlul oficial.

Totodată, de remarcat că, deși legislația națională nu definește noțiunea de persoană care acționează cu titlul oficial, în literatura de specialitate, persoana care acționează cu titlul oficial se definește drept persoana care, deși nu este o persoană publică și nu este nici o persoană cu funcție de răspundere, nici persoană cu funcție de demnitate publică însă acționează cu titlul oficial, cum ar fi o persoană publică străină (în sensul prevederii de la alin.(1) art.123¹ Cod penal) sau un funcționar internațional (în sensul prevederii de la alin.(2) art. 123¹ Cod penal), aici nefiind incluse persoanele care exercită atribuții pur profesionale, cum sunt profesorii.

Într-o altă ordine de idei, necesită a fi subliniat faptul, că Colegiul de disciplină și etică nu examinează legalitatea însăși a actelor dispuse în cadrul examinării petițiilor, în cadrul urmăririi penale, reprezentării acuzării în instanța de judecată, dar verifică și se expune asupra modului în care decide un procuror să acționeze într-o speță concretă și corespunderea acestui mod-legilor și actelor normative în vigoare ce reglementează conduita profesională a procurorului.

Exercitarea unui control asupra legalității sau a temeiniciei modului de soluționare a procesului penal în speță și a plângerilor înaintate, de către procurorii vizați nu este posibilă în cadrul procedurii reglementate de dispozițiile Legii nr.3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură. Respectarea principiului independenței decizionale exclude această analiză în cadrul procedurii disciplinare, o asemenea verificare constituind prerogativa exclusivă a autorităților ierarhic superioare, și după caz, a controlului judiciar exercitat de instanța de judecată.

În acest sens, procurorul XXXXXX remarcă că, deși XXXXXX, XXXXXX a fost informată despre termenul și modul de atac al ordonanței emise la data de xx.xx.2022, ordonanța în cauză nu a fost atacată în ordinea art.299¹ Cod de procedură penală.

Într-o altă ordine de idei, Colegiul constată că, prin ordonanța Adjunctului Procurorului General interimar, XXXXXX, din xx.xx.2022, a fost dispusă anularea ordonanței procurorului XXXXXX din xx.xx.2022, cu începerea urmăririi penale pe cauza penală nr. XXXXXX, conform elementelor componente de infracțiune prevăzute de art.166¹ alin.(2) lit.a) Cod penal. Totodată, de către procuror care a exercitat urmărirea penală pe prezenta cauză penală, XXXXXX, procuror în cadrul Procuraturii raionului XXXXXX, dat fiind faptul constatării unei circumstanțe care exclude urmărirea penală - nu există faptul infracțiunii, în condițiile art.275 pct.1) Cod de procedură penală, prin ordonanța din xx.xx.2023, a fost clasat procesul penal în cauza penală respectivă.

Dna XXXXXX activează în organele Procuraturii din xx.xx.2008, fiind numită în funcția de procuror-interimar în Procuratura raionului XXXXXX prin ordinul Procurorului General nr. xxx din xx.xx.2008, iar din xx.xx.2009 procuror în aceeași Procuratură.

Prin ordinul Procurorului General nr.xx din xx.xx.2016 a fost transferată în funcția de procuror în Secția XXXXXX din cadrul Direcției XXXXXX a Procuraturii Generale, iar din xx.xx.2018 procuror în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale.

Prin ordinul Procurorului General nr. xx din xx.xx.2021 a fost delegată în Procuratura raionului XXXXXX pentru exercitarea interimatului funcției de adjunct al procurorului-șef al Procuraturii menționate.

Prin ordinul Procurorului General interimar nr. xx din xx.xx.2022 a fost sistată executarea ordinului nr. xx din xx.xx.2021 și reîncadrată la locul permanent de muncă în funcția de procuror în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, unde activează și în prezent.

Pe perioada de activitate procurorul XXXXXX a fost stimulată de 5 ori și sancțiuni disciplinare nestinse nu are.

Circumstanțe agravante sau atenuante care ar influența aplicarea sancțiunii disciplinare în privința procurorului XXXXXX nu au fost stabilite.

În contextul celor expuse și în conformitate cu prevederile 50, 51 alin. (1), lit. d), 85, 89 lit. a) ale Legii Republicii Moldova nr. 3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură, art. 68 lit. d), 71, 73, 75, 78 din Regulamentul privind organizarea și activitatea Colegiului de disciplină și etică, Colegiul de disciplină și etică -

HOTĂRĂȘTE:

1. A înceta procedura disciplinară intentată în privința procurorului în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, XXXXXX, din motiv că nu s-a constatat comiterea unei abateri disciplinare;

2. Hotărârea poate fi contestată la Consiliul Superior al Procurorilor, prin intermediul Colegiului de disciplină și etică, în termen de 5 zile lucrătoare, de la data pronunțării.

Președintele colegiului:

Vladislav Guțan _____ semnat _____

Membrii Colegiului:

Victor Comerzan _____ abținut _____

Elena Cazacov _____ semnat _____

Alexandru Lozan _____ semnat _____

Octavian Lazarev _____ semnat _____

Pavel Țurcan _____ semnat _____

Oleg Televca _____ semnat _____